

LYMO Atula Roosa(YM)

05.11.2020
JULKINEN

Asia

Euroopan komission ehdotus neuvoston päätökseksi Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelua koskevan yleissopimuksen (Bernin yleissopimus) pysyvän komitean 40. kokouksessa EU:n puolesta otettavasta kannasta

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi ehdotuksensa neuvoston päätökseksi 16.10.2020. Komissio esitteli ehdotuksensa neuvoston kansainvälisten ympäristöasioiden työryhmässä (WPIEI) 21.10. Asia käsitellään neuvoston ympäristötyöryhmässä (WPE) 5.11.2020.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä komission ehdotuksen neuvoston päätökseksi, joka koskee EU:n puolesta esitettävää kantaa liittyen Bernin sopimuksen rahoitusmekanismiin.

Suomi kannattaa, että EU ehdottaa Bernin sopimuksen muutoksesta äänestämistä lykättäväksi pysyvän komitean 40. kokouksesta (v. 2020) 41. kokoukseen (v. 2021). Suomi yhtyy komission näkemykseen, että sopimuksen muutoksesta äänestäminen on ennen aikaista, sillä sopimuksen muutos sisältää vielä paljon avoimia kysymyksiä. Neuvotteluja tulisi jatkaa ja hakea selvyyttä avoimiin kysymyksiin.

Suomi tukee myös komission ehdotusta tukea sopimuksen sihteeristön ehdotusta laajennetun osittaisen sopimuksen tekemiseksi.

Sopimuksen rahoitusmekanismi sitoo unionia sopimuksen osapuolena, ja Suomi pitää päätöksen tekemistä EU:n kannasta asianmukaisena. Rahoitusmekanismi sitoo kuitenkin myös jäsenvaltioita. Näin ollen sekä EU:lla että jäsenvaltioilla on asian suhteen toimivaltaa. Perinteisesti valtiosopimusten alaisessa työssä ja päätöksenteossa sopimusten rahoitukseen liittyvissä kysymyksissä jäsenvaltioilla on vahva rooli, ja rahoituskysymykset kuuluvat EU:n ja jäsenvaltioiden välisessä käytännön työnjaossa jäsenvaltioiden vastuulle. Suomi pitää tärkeänä, että tämä lähtökohta säilyy myös Bernin sopimuksen alaisessa työssä. Tämän vuoksi Suomi tukee päätöksen muotoilua tavalla, joka vahvistaa kysymyksessä olevan EU:n kanta siltä osin, kuin asia kuuluu EU:n toimivaltaan. Muotoilu on tavanomainen päätöksissä asioista, joissa sekä EU:lla että jäsenvaltioilla on toimivaltaa.

Vaikka sekä EU:lla että jäsenvaltioilla on tietyn asian suhteen toimivaltaa, mahdollisessa äänestystilanteessa asiasta voi sopimuksen mukaan äänestää vain joko jäsenvaltiot tai EU (jäsenvaltioiden yhteenlasketulla äänimäärällä). Suomi tukee yhteisymmärryksen saavuttamista siitä, että rahoitusmekanismeja koskevasta asiasta äänestettäessä, oikeus äänestää on jäsenvaltioilla. Tämä olisi yleisen käytännön mukaista ja vahvistaa jäsenvaltioilla olevan asian suhteen toimivaltaa. Äänestystä koskeva yhteisymmärrys voidaan kirjata joko neuvoston päätökseen tai erilliseen asiakirjaan, jossa sovitaan kokouksessa sovellettavat käytännöt (nk. practical arrangements).

Pääasiallinen sisältö

Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelusta tehdyn yleissopimuksen (Bernin sopimus) tavoitteena on suojella Euroopan luonnonvaraista kasvistoa ja eläimistöä sekä niiden luonnollisia elinympäristöjä. Sopimus on saatettu Suomessa voimaan asetuksella Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelusta tehdyn yleissopimuksen voimaansaattamisesta (29/1986).

Sopimuksen rahoitus on tarkoitus turvata nykyistä paremmin, sillä nykyinen vapaaehtoiseen rahoitukseen perustuva järjestelmä ei kykene kattamaan sopimuksen kustannuksia. Suomi on vuonna 2020 rahoittanut sopimusta 20 000 euron vapaaehtoisella maksulla. Vuonna 2019 vapaaehtoisen maksun suuruus oli 15 000 euroa. Vapaaehtoisten maksujen lisäksi Euroopan neuvosto rahoittaa sopimusta.

Bernin sopimuksen pysyvän komitean 39. kokouksessa vuoden 2019 joulukuussa esitettiin sopimuksen rahoituksen turvaamiseksi kaksi päätösehdotusta: yleissopimuksen muuttaminen ja laajennetun osittaisen sopimuksen tekeminen.

Ehdotuksessa, jolla yleissopimusta muutettaisiin sopimuksen 16 artiklan mukaisesti, vahvistettaisiin kullekin osapuolelle pakollinen maksuosuus, jonka suuruus määriteltäisiin pysyvän komitean kokouksissa. Komission mukaan sopimuksen muutosehdotuksessa ei kuitenkaan selvennetä ohjelma- ja perusbudjetin eroa. Siinä ei myöskään täsmennetä sovellettavien maksujen suuruutta. Sopimuksen muutos vaatii kolmen neljäosan määränemmistön kannatuksen pysyvässä komiteassa. Tämän jälkeen Euroopan neuvoston ministerikomitea hyväksyy muutoksen ja osapuolten tulee ratifioida muutos. Komissio ehdottaa, että EU:n puolesta otettavassa kannassa äänestämistä sopimuksen muuttamisesta lykätään vuonna 2021 pidettävään pysyvän komitean 41. kokoukseen.

Komissio katsoo, että koska muutoksesta neuvottelemisen vie aikaa, tarvitaan nopeampi ratkaisu. Komissio ehdottaa, että EU tukee ehdotusta laajennetun osittaisen sopimuksen tekemisestä. Laajennetun osittaisen sopimuksen lisäksi nykyinen vapaaehtoisen rahoituksen malli säilyisi.

Laajennettua osittaista sopimusta (Enlarged Partial Agreement) koskevan ehdotuksen mukaan yleissopimuksen osapuolet, jotka haluavat vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä Bernin sopimuksen täytäntöön panemiseksi muun muassa pakollisella rahoitusosuudella, voisivat liittyä sen osapuoliksi. Euroopan neuvoston ministerikomitean tulisi hyväksyä laajennettu osittainen sopimus päätöslauselmana. Halukkaat osapuolet allekirjoittavat laajennetun osittaisen sopimuksen ja se tulisi voimaan, kun riittävä määrä osapuolia allekirjoittaa sen. Mikäli Euroopan neuvoston ministerikomitea ei toisin päättää, laajennetun osittaisen sopimuksen osapuolina tulee olla vähintään yksi kolmasosa

Euroopan neuvoston jäsenvaltioista, mikä tarkoittaa tällä hetkellä 16 jäsenvaltiota. Laajennetun osittaisen sopimuksen osapuolet nimittäisivät jäsenensä ohjaavaan toimielimeen. Ohjaava toimielin päättäisi rahoitettavista toimista, joiden olisi oltava linjassa Bernin sopimuksen tavoitteiden kanssa. Laajennetun osittaisen sopimuksen muodostaminen olisi sopimuksen muutosta joustavampi vaihtoehto. Laajennetun osittaisen sopimuksen budjetti tulisi sen osapuolten kesken jaettavaksi, jolloin osapuolten rahoitusosuus riippuisi osapuolten lukumäärästä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen aineellinen oikeusperusta on SEUT 192 artiklan kohta 1 (ympäristö) ja menettelyllinen oikeusperusta SEUT 218 artiklan 9 kohta. Oikeusperusta on asianmukainen

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

E-kirje on käsitelty ympäristöjaoston virkamieskokoonpanon kirjallisessa menettelyssä 3.-4.11.2020.

Eduskuntakäsittely

Perustuslain 97 §:n mukainen tiedoksianto eduskunnalle.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ehdotuksesta ei aiheudu vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1999) 18 §:n 10 kohdan mukaan Ahvenanmaalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat luonnon- ja ympäristönsuojelua.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia. Mikäli laajennettu osittainen sopimus päätetään perustaa, EU ja sen jäsenvaltiot voivat sen jälkeen arvioida, liittyvätkö ne siihen osapuoliksi.

Suomen osalta taloudelliset vaikutukset ovat näin ollen riippuvaisia siitä, liittyykö Suomi laajennetun osittaisen sopimuksen osapuoleksi. Kullekin osapuolella syntyvä maksuosuus riippuu osapuolten lukumäärästä ja maksuperusteista. Tästä riippumatta Suomi voi kuitenkin jatkaa vapaaehtoisen maksuosuuden suorittamista. Vapaaehtoista maksua Suomi maksoi 20 000 euroa vuonna 2020.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COM(2020) 654 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ympäristöministeriö/ erityisasiantuntija, Roosa Atula +358 295 250 062

EUTORI-tunnus

EU/2020/1534

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
